

Zaterdag 23 juni 1917 – ochtendeditie

Berlijn, 22 juni. Aan het Vlaamse zowel als aan het Atrechtfront bleef de werkzaamheid van artillerie en infanterie gisteren op de gewone hoogte. Daarentegen toonden de Engelse vliegers zich vooral in de streek van Ieper, Wijtschate, Lens en ten zuiden van de Scarpe bedrijviger.

Berlijn, 23 juni. Officieel: Legergroep prins Rupprecht: Van Ieper tot Armentières gedurende de avond en de nacht in enige vakken zeer levendige vuuractie. Engelse aanvallen ten noordwesten van Waasten en ten oosten van Houplines werden afgeslagen.

De oorlog.

De heer M. Vintges, gisteren uit Antwerpen in Nederland teruggekeerd, deelde aan De Grondwet o.m. het volgende mede over de toestand daar:

“Dat het voor de Antwerpse bevolking nijpend wordt en de honger bij velen voor de deur staat, kan men begrijpen, als men de volgende prijzen nagaat.

Voor algemene ondersteuning krijgt iedereen 9 broden per week voor 4 personen, voor de rest moet ieder maar voor zichzelf zorgen. Hoe dat gaat, kan men wel begrijpen, als men weet dat spek 19 F kost, aardappelen 2,50 F, witte en bruine bonen 12 F, bloem 15 F, rijst 18 F, chocolade 36 F, thee 40 F, koffie 22 F, groene zeep 16 F, alles per kg. Een stukje Kwatta kost 1,25 F, een stuk zeep 3,75 F, een zak suiker 600-800 F, een paar schoenen 65-100 F.

Men begrijpt, dat bij zulke prijzen schraalhans keukenmeester is.

Over de algemene toestand wist de heer Vintges slechts mede te delen, dat de Duitsers nog steeds doorgaan met talrijke en zeer sterke verdedigingsmiddelen rond Antwerpen aan te leggen en de forten te verbeteren.

Dezer dagen zijn op last van de Duitse overheid alle telefoontoestellen weggehaald en naar verschillende plaatsen nabij de Nederlandse grens overgebracht om daar voor legerdoeleinden te dienen.

De hoofdzetel van de Duitsers te Antwerpen is thans van het Gouvernementsgebouw op de Groenmarkt overgebracht naar een van de paleizen op de Kunstlei 98, terwijl het burgerlijk bestuur sinds 7 juni verhuisd is naar het hotel Metropole, hoek Leistraat-Kipdorpvest.

Zaterdag 23 juni 1917 – avondeditie

Berlijn, 23 juni. Officieel: Legergroep prins Rupprecht: Aan het front in Vlaanderen en in Artois belemmerde ook in de namiddag de regen de artillerieactie. Deze was levendig nabij de kust, Wijtschate, Armentières en tussen Loos en Bullecourt.

Evenals in de vorige nacht werden ook heden voor het aanbreken van de dag op verschillende plaatsen Engelse afdelingen verkenners afgeslagen.

Londen, 23 juni. Gedurende de afgelopen week heeft de belangstelling in de oorlog zich in hoofdzaak op het westelijk front gevestigd. De superioriteit van onze artillerie blijft zich handhaven en de vijand ondervindt dat tot zijn schade door de bombardementen, waar hij dagelijks aan bloot staat. De 15^e dezer was onze linie

opnieuw vooruit gebracht bij Mesen, de tegenstand van de vijand was spoedig overwonnen. Als resultaat van deze krijgsverrichtingen en de aanhoudende druk, die onze troepen sedert de 7^e dezer geoefend hebben, houden we nu de Duitse frontloopgraven bezet van de rivier de Leie tot de Warnave. Deze stellingen werden door de vijand na zware voorbereiding door de artillerie aangevallen en enkele Duitsers slaagden er in onze loopgraven te bereiken. Ze werden echter terstond gedood of verdreven en hun aanval werd geheel afgeslagen. De krijgsverrichtingen van de Portugese troepen hebben ook succes gehad. Ze sloegen verscheidene Duitse uitvallen af. Wij maakten tal van krijgsgevangenen, veroverden vier Duitse veldkanonnen en verscheidene machinegeweren. De Duitsers hebben herhaaldelijk opgemerkt, dat ons offensief in het westen tot stilstand gekomen is. Alle oogmerken van generaal Plumers aanval op 7 dezer zijn precies bereikt, op de tijd die hij had vastgesteld. Op de eerste dag was het gehele plan voor de eerste dag volbracht, met uitzondering van een punt op de noordelijke rug en een op de rug van Mesen, dat spoedig daarna genomen werd. Het was de bedoeling niet om verder te gaan, en Plumer nam precies wat hij nodig achtte en precies op tijd.

Na iedere grote offensieve beweging echter in een oorlog als wij nu gedwongen zijn in het westen te voeren, moet een periode van betrekkelijke rust komen, die nodig is om het veroverde terrein te bevestigen en toebedselen voor de volgende opmars te maken. In de afgelopen week hebben wij gezien, dat de troepen van Plumer, toen zij hun oogmerk bereikt hadden, 36 uur tijd kregen om het terrein in orde te maken voor de eerste tegenaanval van de vijand gedaan werd. We kunnen er zeker van zijn, dat hij ons niet met rust liet uit verkiezing maar om de eenvoudige reden, dat hij noch manschappen, noch munitie tot zijn beschikking had. Toen de vijand erover beschikte, schijnt de aanval gedaan te zijn met al de roekeloze

moed, die men als eigenschap van Duitse soldaten bij een massa-aanval kent.

De aanval mislukte, wat op zichzelf tekenend is, maar wanneer we zien, dat de Duitsers er genoeg mee namen onze troepen in het onbestreden bezit te laten van stellingen, die bijna vitaal bezit zijn, kunnen we beter de toenemende gedeeltelijke verlamming opmerken, die begonnen is toen de bondgenoten superieur geworden waren in manschappen en munitie.

Berichten van het front melden eensluidend dat de gevangen genomen vijanden niet langer spreken over een Duitse overwinning die hun leger zal behalen. Ze zeggen slechts dat het Duitse leger tegenstand zal bieden, tot de duikboten Engeland op de knieën gebracht hebben. We weten, dat ze dat niet kunnen. Als het Duitse leger dat goed inziet, zal het einde niet veraf zijn. Ze klampen zich nog vast aan de onverwulbare hoop, dat de strijd ter zee uitkomst zal brengen. Men zegt dat de Duitsers nieuwe regimenten vormen uit afgestreden mannen van het front, die in het kamp van Beverlo, in Belgisch Limburg, verzameld worden.

Men kan hun verliezen opmaken uit de honderd uitgeputte en ontmoedigde manschappen, die het enige overblijfsel zijn van regimenten, dat te Mesen gevochten heeft. Ze zegden, dat de strijd bij Ieper moorddadig is geweest en dat de vernieling van loopgraven en schuilplaatsen door het onbeschrijflijke bombardement aan gehele compagnieën het leven gekost heeft.

Londen, 23 juni. De oorlogscorrespondent van de Times seinde gisteren uit het hoofdkwartier in Frankrijk: Onze mannen hebben nooit meer vertrouwen gehad, en nooit is een leger zekerder geweest van zijn kracht. Ik persoonlijk ben getroffen en verbaasd door de geestdrift waarmee de officieren over hun mannen in de slag

van Meseu spraken. Ik heb geen woord van kritiek of afkeuring gehoord. Talloze malen hoorde ik officieren schateren, als zij vertelden, hoe hun manschappen de vijand vervolgden, waar zij hem maar konden vinden. De laatst aangekomen afdelingen lijken even flink als de oudste vechtersbazen. Door de overwinning is het vertrouwen van het leger nog toegenomen.

In De Toorts schrijft Leo Meert in een artikel "Onze Stellingen":

Het leger der activisten beschouwt zich als zijnde door moeder Vlaanderen gemobiliseerd en samengetrokken op het Vlaamse front, en aan de overzijde staat onze vijand, de verbastering. Elke voet grond verdedigen wij en het zijn vooral de strategische punten waar de meest onverschrokken strijders stevige stellingen uitbouwen. Wij hebben ons daar thans kunnen nestelen en wij versterken die stellingen op geweldige wijze: ze moeten onneembaar zijn! Wee de tegenstander die een stormloop waagt, hij loopt zich te pletter tegen de Vlaamse borsten, want die consequentie hebben alle activisten getrokken: Met de Vlaamse zaak staan of vallen zij! Welk een oordeel zou de wereld vellen over een aanvoerder die uit vrees voor de vijandelijke granaten zou weigeren zijn manschappen in het vuur te brengen en vooruit te doen stormen? Offeren zich niet miljoenen op voor de verdediging van eigen haard, vrijheid, onafhankelijkheid? En zal een enkel soldaat, die moedig gestreden heeft, er verantwoordelijk voor gesteld worden als zijn land het onderspit moet delven?

Zo staan wij in de Vlaamse strijd.

Bij de Vlaamse Boekenhal te Leiden is een boekje verschenen van Frans van Cauwelaert, Losse Bladen over Staatkunde geheten, bevattende artikelen, die Van Cauwelaert tijdens de oorlog in het door hem samen met J. Hoste jr. bestuurde weekblad Vrij België

geschreven heeft. Zo behoeven wij dit boekje niet nader aan te kondigen; van de meeste van de erin opgenomen artikelen hebben wij bij hun verschijnen in Vrij België een overzicht gegeven of er fragmenten uit overgenomen. Uit de inleiding, waarmee Van Cauwelaert zijn boekje voorzien heeft, en waarin hij o.m. mededeelt, dat er binnenkort een vervolgbundeltje te verwachten is, moge het volgende opgenomen worden:

Men kan van het vluchtige werk van de dagbladschrijver, noch naar de vorm, noch naar de inhoud verlangen dat het ten volle gedragen zij. Het zijn losse blaadjes uit een dagboek gescheurd en langs de weg van het leven gevallen. Raapt men ze later samen, dan blijkt onvermijdelijk dat onze onmiddellijke indruk der dingen, soms onjuist, veelal slechts gedeeltelijk juist is geweest.

Zo was het reeds in vreedetijd, toen de gebeurtenissen langzaam voortschreden langs bekende wegen en zich bijna naakt aan ons vertoonden. Maar nu zijn wij in de oorlog: in een tijd van volstrekte geheimzinnigheid, van onmetelijk bedrog, van ongebreidelde haat en van vulkanische overeentumeling van wereldschokkende verrassingen. Waar is de ziener die in deze feiten leest, zoals in een open geslagen boek? Wie moet zich schamen, dat zijn oordeel niet altijd werd bevestigd of dat zijn verwachtingen niet zijn uitgekomen?

Alleen deze moet zich schamen die uit oneerlijke mond heeft gesproken en in dit opzicht ben ik gerust. Ik heb alleen zaken verdedigd welke ik eerlijk kon verdedigen. Ik heb alleen bedoelingen nagestreefd, welke een eerlijk man niet hoeft te verloochenen en ik heb eerlijk trachten weer te geven wat ik gevoeld heb in mij. Wanneer dit wordt erkend, ben ik voldoende beloond. Elke kritiek aanvaard ik voor het overige gewillig.

Vrij België bevat een artikel, Bondgenoten geheten, van G. Opdebeeck, geschreven naar aanleiding van sommige uitlatingen van de Oostenrijkse minister-president. In dat artikel wordt o.m. het volgende gezegd:

De Fransgezinde pers heeft het, sinds de Verenigde Staten in het strijdperk zijn getreden, druk over Wilson – die zij, terloops opgemerkt, daarvoor in een zeer verdacht daglicht hadden voorgesteld. – Haar organen drukken met voldoening de verklaringen van de President over en alles lijkt volmaakt te zijn, gelijk Washington het beslist. Ook de Russische revolutionairen hebben hun onverdeelde sympathie. Ze verheugen zich innig over deze revolutie. Ondertussen hebben zij uit deze ingrijpende gebeurtenissen niets geleerd. Hun geest is dezelfde gebleven; hun mentaliteit heeft zich niet verruimd noch verbreed. Geen frisse, krachtige wind door hun verwarde denkbeelden gewaaid. Ze zijn nog steeds de Pruisen van België en tegen de geest van reactie en imperialisme is Amerika opgekomen en ook daartegen hebben de Russische revolutionairen zich met de daad verzet.

Het waren niet de Vlaamsgezinden die voor annexaties hebben geijverd en wij hoeven niet aan de landhonger van sommigen van onze landgenoten te herinneren. Is het louter toeval dat al deze ijveraars voor een “groter België”, tegelijk ook verklaarde tegenstanders van onze Beweging zijn? Ze hebben aan de Al-Duitsers niets te verwijten. Ook hierin tonen zij zich getrouwe bondgenoten.

De Vlaamse Beweging ligt in de lijn der beginselen, welke in de verklaringen van de Entente-mogendheden zijn uitgesproken. Het is de gezonde, jonge drang van een volk naar zelfstandigheid; het is de democratie, die ook bij ons haar rechten opeist. En waar deze oorlog gevoerd wordt in het teken van die zelfstandigheid en die

democratie, daar kunnen wij door Vlaanderens toekomst gerust en zeker zijn.

De Vlaamse Beweging moet daarbij blijven wat zij altijd geweest is: een zuiver binnenlandse aangelegenheid. Ons niet terecht komen in het Belgisch Staatsverband is niet het gevolg van een verdrukking door een andere nationaliteit, gelijk met de Polen, de Tsjechen en andere misdeelde volkeren het geval is. De schuld ligt in de eerste plaats bij onszelf, waar nog te veel autocraten het eigen volk van zijn waar bestaan trachten te vervreemden. Wij hebben geen vreemde bevrijders nodig. En voor wie niet schijnt te kunnen lezen wat er staat, zij er ten overvloede bijgevoegd dat wij dus hoegenaamd van geen Duitse hulp; ja van geen medewerking langs welke kant ook zijn gediend. Flandria fara da se.